

Suurkiskjatesse suhtumine Balti riikides

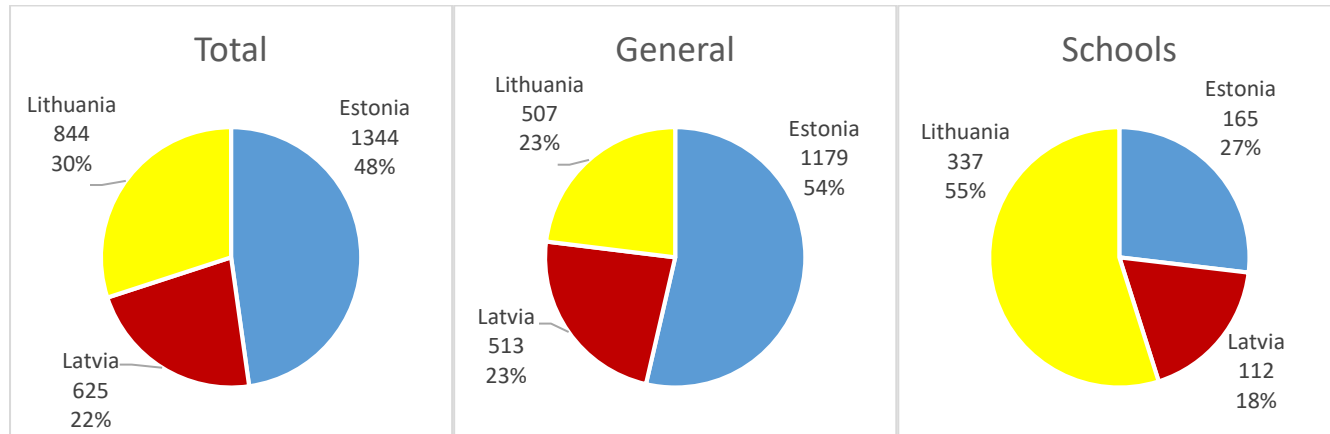
M. Hindrikson, T. Pärn, E. Tammeleht, L. Balčiauskas, G. Bagrade, A. Žunna, J. Ozolins, T. Randveer, H. Valdmann.

Sissejuhatus

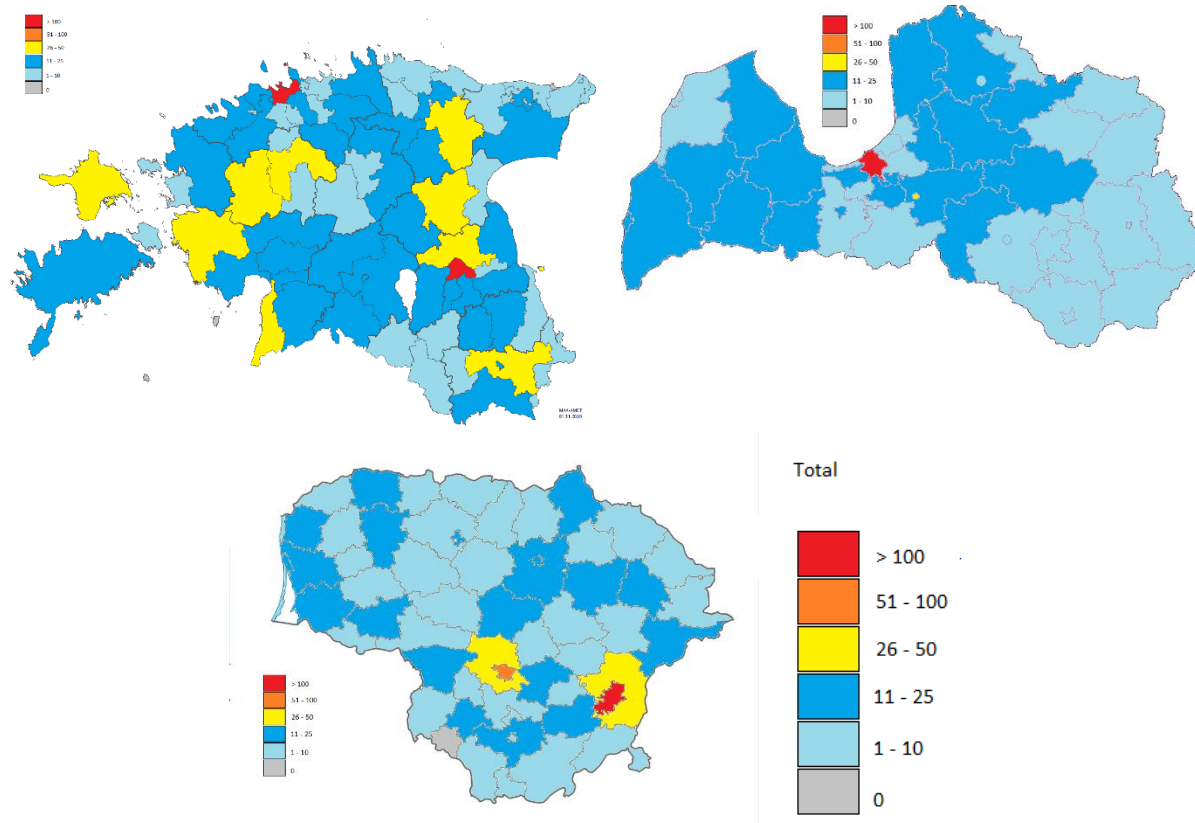
Alljärgneva eesmärgiks ei ole teha sügavat analüüsi – sellise analüüsi tulemused võivad avalikuks saamisel mõjutada veel kestva küsitluse vastuseid ning samuti pole mitmes kategoorias veel piisavalt vastanuid – vaid anda üldpilt küsitluse hetkeolukorrast. Andmete esitamisele on seatud kaks eesmärki: kõigepealt näidata, kus on saavutatud piisav hulk huvigruppidesse jms kuulunuid ning teiseks seda, mil moel on võimalik taolise - eri valdkondi ehk ühiskonda ja loodust ühendava - uuringu andmeid üldse esitada. Andmete esitamisel on mõjutamise vältimiseks rakendatud lähenemist, kus riikide lõikes hinnangute andmete esitamisel ei analüüsita seda hinnangut riigi ega huvigrupi (st jahimees või talunik) lõikes. Sama kehtib ümberpööratult ka huvigruppide lõikes vaadeldavate hinnangute suhtes.

Aktiivsuse näitajad regioniti ja staatuste lõikes

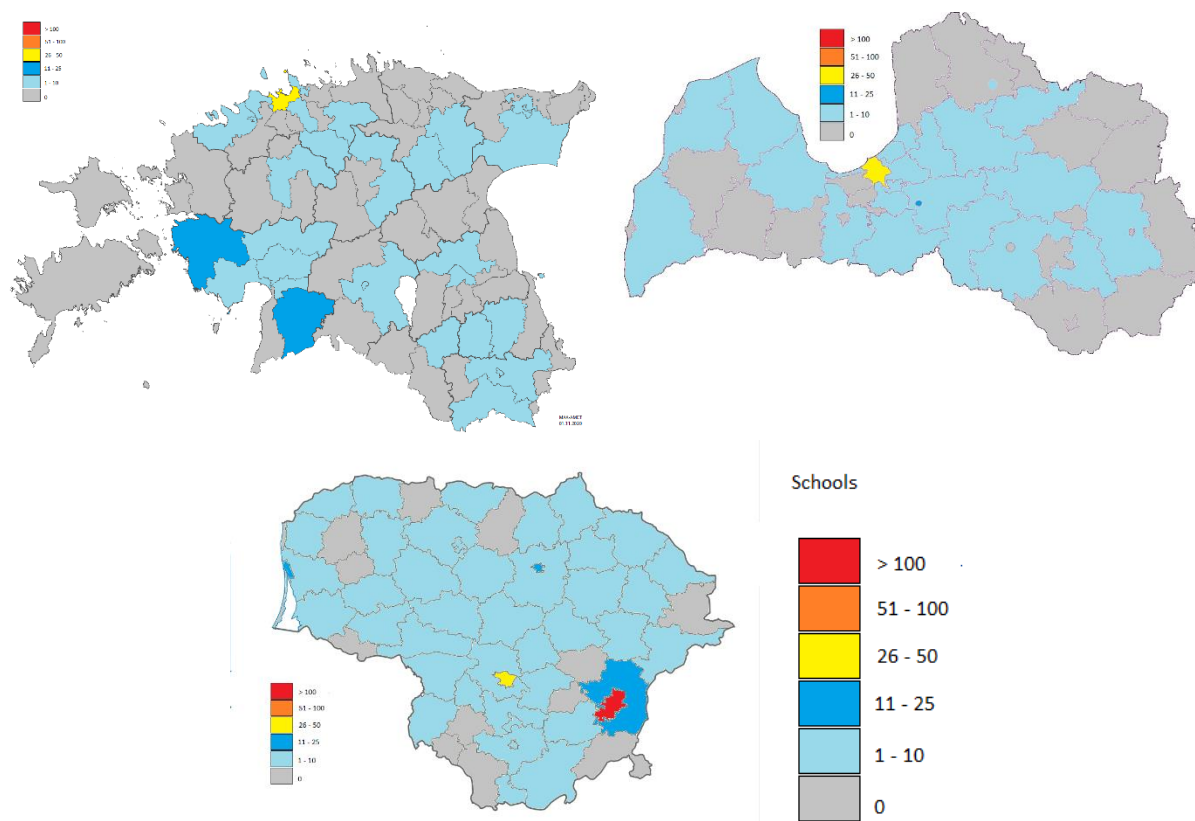
Vastajate koguarvust ligi poole moodustab Eesti (48%), küsitluste lõikes on üldküsitluse puhul Eestit üle poole (54%), koolide kaudu ankeetide jagamisega küsitlus on olnud seevastu edukaim Leedus (55%).

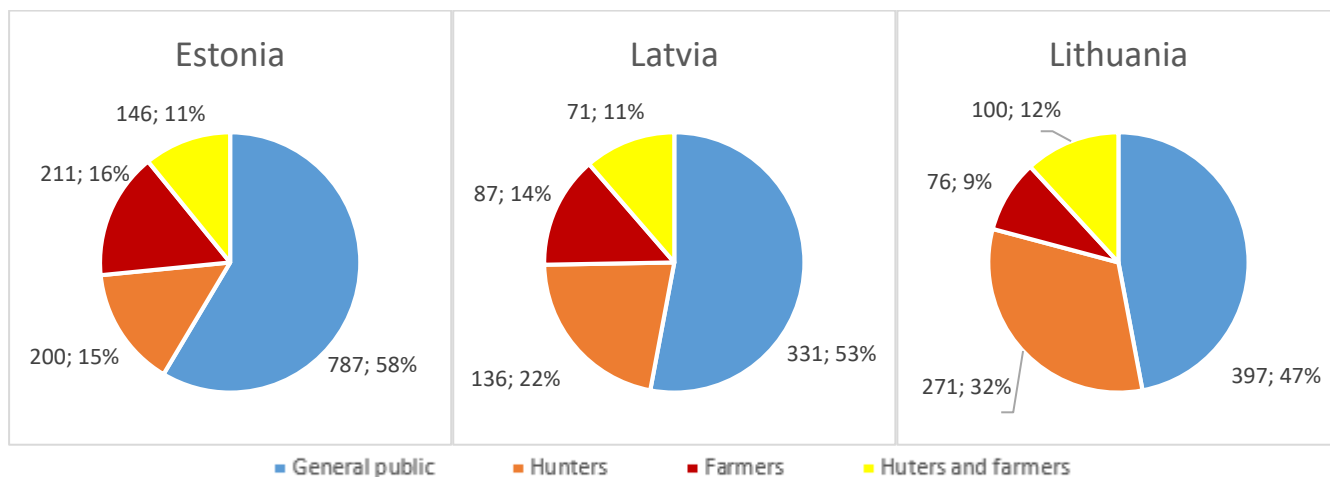
Riikide aktiivsuse näitajate osas on suurim sarnasus Eestil ja Leedul, kus suurim vastajate hulk kahest suuremast linnast (osakaalud: Eesti Tallinn 13,2% ja Tartu 9,6%; Leedu Vilnius 25,1% ja Kaunas 8,5%). Läti puhul on suur vastajate arv ainult pealinnal (22,5%). Võimalik, et Läti suuruselt teise linna, Daugavpils, vähesel vastajate arvu taga on venekeelse elanikkonnani mittejätkumine.

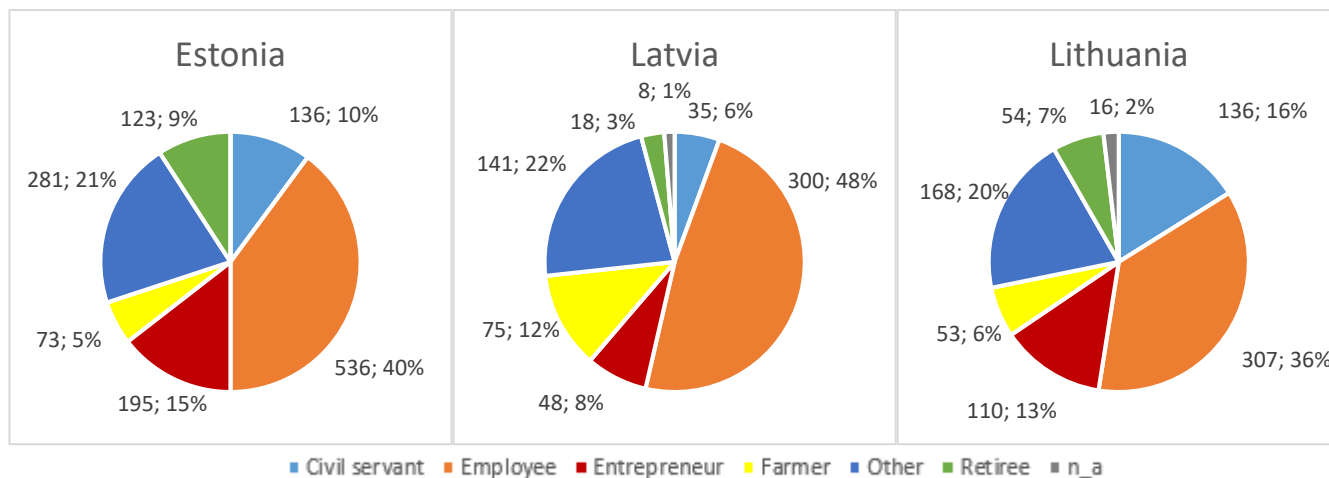
Eraldi teemaks on koolide kaudu küsimustiku levitamise abil saavutatud kaasatus. Leedu ja ka Läti puhul on koolide kaudu kaasatuse struktuur sarnane üldisele regionaalstruktuurile, Eesti puhul on silmatorkav Tartu linnast pärit vastajate väike arv ning mõnede maapiirkondade kõrgem aktiivsus.

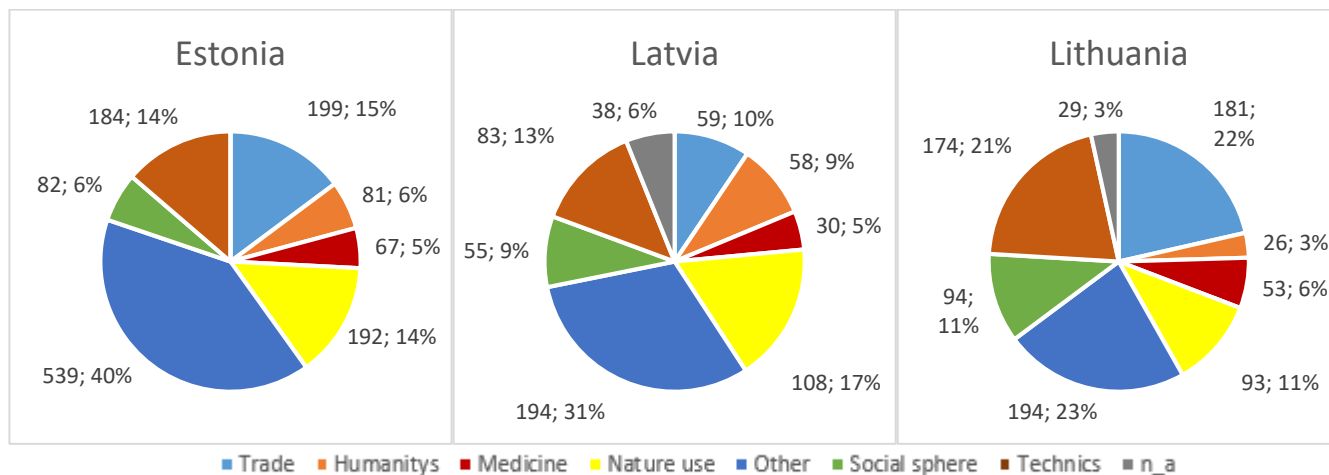
Huvigruppidesse kui sellistesse kuulumine on ainus kord käesolevas uuringus, kui huvigrupid ja riik on eraldi vaatluse all. Põhjust lõunasse on märgata vastanute seas jahimeeste arvu kasvu: kui Eestis on jahimehi vastanutest alla kaheksandiku (15%), siis Leedus pea kolmandik (32%)

Vastajate staatused ja tegevusvaldkond on küll taustainfo, kuid samas näitab vastajate arv ka seda, kas on kategooriat, millesse kuulujaid on piisavalt, et nende lõikes eraldi tulemuste analüüsi läbi viia. Töölase staatuse osas on suurimaks kategooriaks töölised (Eesti 536 ehk 40 %, Läti 300 ehk 48% ja Leedu 307 ehk 36%) kuid oluline kategooria on ka muud, millesse kuuluvad nt üliõpilased jms.

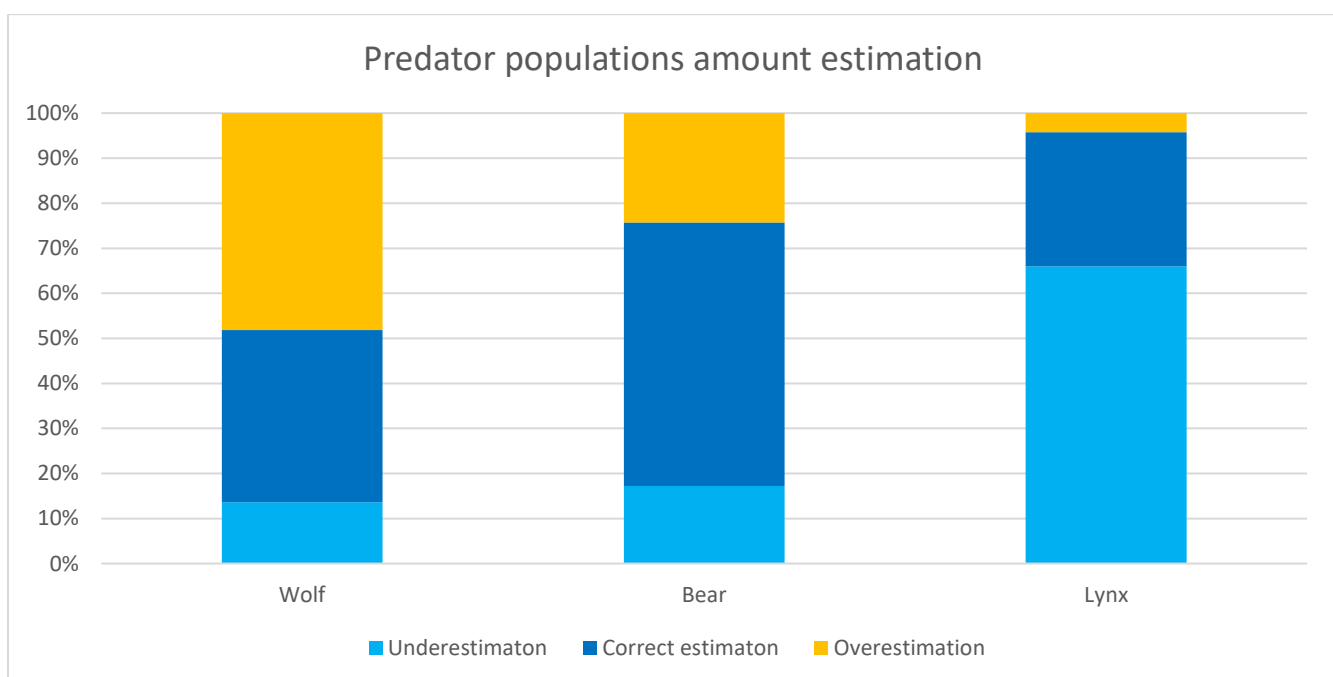
Kui Eestis (593; 40%) ja Lätis (194;31%) on domineerivaks tegevusvaldkonnaks muu, siis Leedus on sarnase mahuga võrreldes muuga (194; 23%) ka kaubandus (181; 22%) ning tehnika (174; 21%).

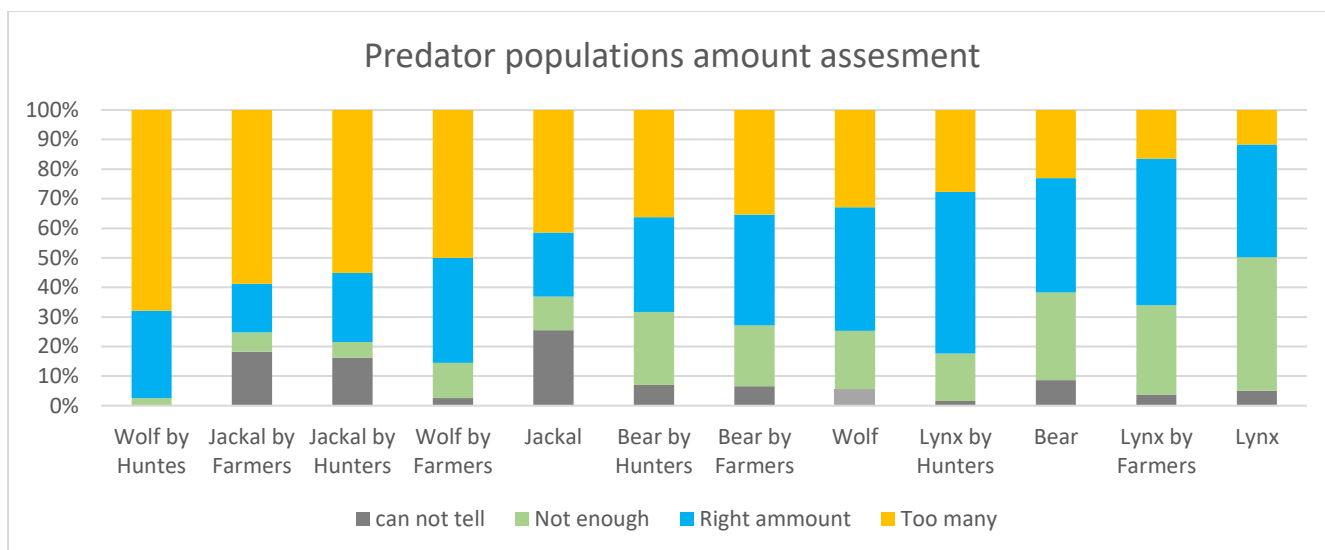
Suurkiskjad

Suurkiskjate arvukuse puhul mängib oma rolli see, et nt karul paikneb populatsiooni põhiosas Eestis (erinevaid andmetel 700-1000 isendit), ca 20 isendit on Lätis ning Leedus karu puudub. Ka ilvese puhul on populatsioonide jaotus Baltimaades ebaühtlane. Seeläbi saab vaadelda seda, kas populatsiooni arvukust ala- või ülehinnatakse võrreldes ametlike hinnangutega ning kuidas eri liikide populatsiooni seisundisse konkreetses riigis suhtutakse.

Kui karu puhul on populatsiooni arvukuse hinnangud valdavalt ametlike hinnangutega kokkulangevad, siis hundi puhul on levinud populatsiooni ülehindamine ja ilvese puhul populatsiooni alahindamine. Põhjuseks ilmselt see, et karu puudub Lätis ning on Lätis väga madala arvukusega, mis jätab ebakorrektselt hinnanguks vähe võimalusi. Samas meil on tegu arvestatavat meediakajastust saanud (oli ju karu 2022.a. Aasta loom) liigiga, mis on võimaldanud tõsta elanike informeeritust.

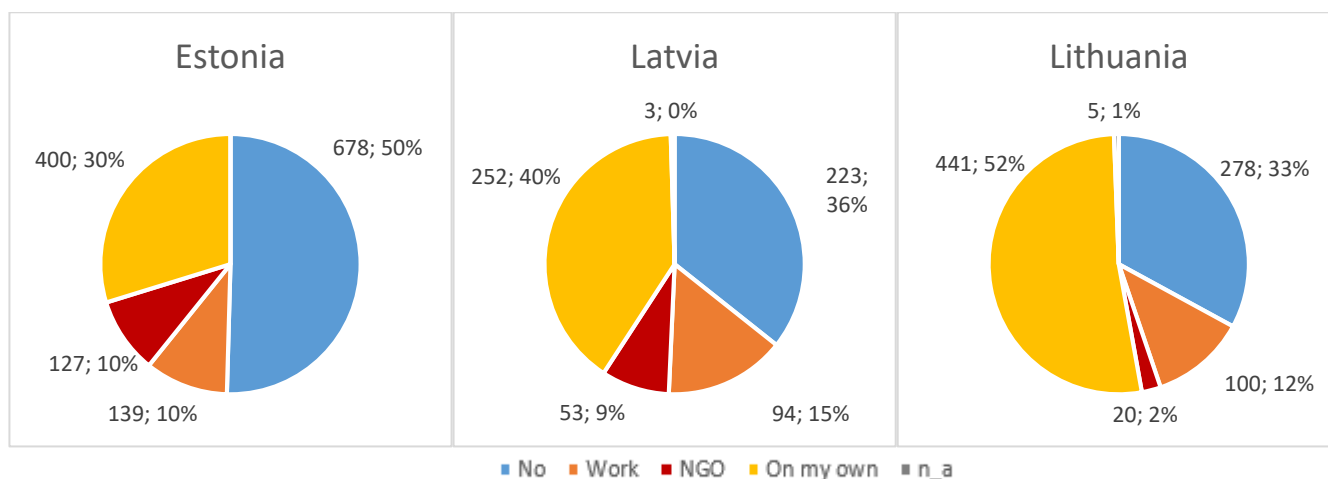

Suurkiskjate ja šaakali populatsioonidesse suhtumise puhul torkab silma kolm trendi: (1) šaakal on uue liigina tundmatu ja kardetud, (2) nunnufaktor/konfliktide vähesus ilvese kui suure kassi puhul (võimalik on ka seos populatsiooni alahindamisega, mis eeldab eraldi analüüsi) ja (3) leiab kinnitust see, et talunikud ja jahimehed on kiskjatesse suhtumisel kriitilisemad kui keskmine elanik.

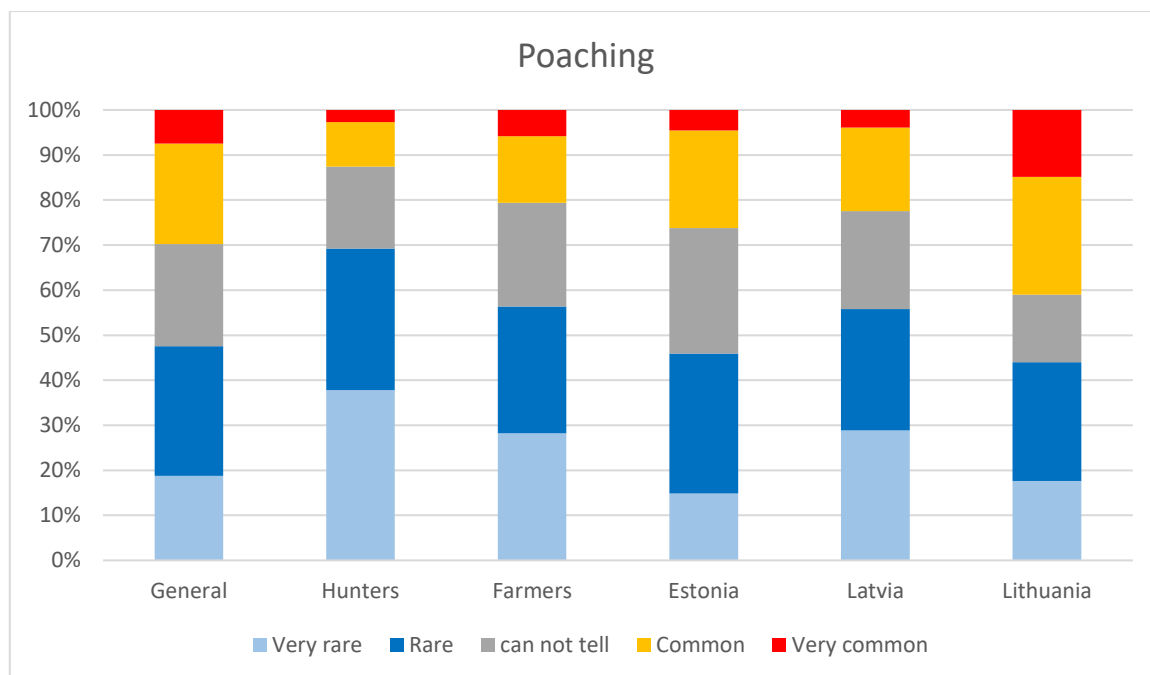

Muud keskkonna-alased hinnangud

Keskkonna-alastes tegevustes osalemise osas on väikseim aktiivsus Eestis, kus ainult pool vastajaskonnast osaleb keskkonna-alastest tegevustes ning kõrgeim Leedus, kus mitteamalejaid on ainult kolmandik. Sealhulgas üle poole Leedu vastajatest (441; 52%) osaleb tegevustes üksikisikuna, mitte mõne keskkonnaorganisatsiooni osana: Leedus on NGO-kaudu osalemise aktiivsus (20; 2%) kordi madalam kui Lätis (53; 9%) või Eestis (127; 10%).

Arvamused salaküttimise leviku osas toovad välja olukorra, kus tavakodanik peab seda levinumaks kui jahimees. Riikide lõikes on kõige optimistlikumad, s.t. hindavad, et salaküttimist on vähe, Läti elanikud ning kõige pessimistlikumad leedukad (40,5% Leedu vastanutest peab salaküttimist levinuks või väga levinuks). Kuna Leedus on jahimehi keskmisest enam, siis tuleks pärast andmete kogumise lõppu eraldi analüüsida Leedu rahvastikugruppide seisukohti salaküttimise osas.

Kokkuvõte

Joonistub välja olukord, kus andmed näitavad, et küsitlus on veel pooleli, st mitmed vastajate kategooriad on keerulisemate statistiliste järelduste jaoks ebapiisavad. Leidub ka veel piirkondi, mis on alaesindatud (Eestis nt Pärnu ja mitmed maapiirkonnad ning koolide kaudu jagamisel Tartu; Lätis Latgale). Samas on näha, et ainuüksi andmete visualiseerimisel joonistuvad välja huvitavad suundumused, nt hinnangud kiskjate populatsiooni suurustele.